

۱۳۴۴ خرداد ۲۵ } سه شنبه
۱۳۸۵ صفر ۱۵ }
۱۹۶۵ ژوئن ۱۵ }

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه (۲۵) خرداد ماه ۱۳۴۴

فهرست مطالب:

- ۴ - شور اول گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به موافقت نامه جهانگردی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه و دولت پاکستان.
- ۵ - تقدیم يك فقره لایحه و يك فقره صورتدیز دیون اداره کل هواپیمائی كشوری بوسیله آقای معاون وزارت دارائی .
- ۶ - تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای معتمدی.
- ۷ - قرائت دستور تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه .

- ۱ - تصویب صورت جلسه .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر مهنذب مهندس گمانگر - دکتر شفیع امین - فولادوند.
- ۳ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به اجازه فرج اخلافات احتمالی وزارت جنگ با گلخانه نورد آویسیون به داوری و ارسال به مجلس سنا .

مجلس در ساعت نهم صبح به ریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت جلسه

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین بناچاره - آقایان :

مهندس ارفع - اولیاء - ایلخان - دکتر خلیبی - زند - سرتیپ پور - شفیع پور کرمانی - مافی - مبارکی - مجید - مهندس معینی - نوربخش - بانو تربیت .

غائبین بی اجازه - آقایان :

سینی - فیضی - دکتر مصباحزاده - روحانی .

غائبین مریض - آقایان :

موسوی - میرافضل - بختیار بختیارپا - دکتر حاتم - دکتر غنی - مصطفوی نائینی - دکتر نجیمی - سرلشکر همایونی .

غائبین در رأی مربوط به بر محور داری سازمان مرکزی تعاون روستائی از ماده ۵ لایحه شرکتهای تعاونی در جلسه ۱۸۹ مورخ ۲۳/۳/۴۴ - آقایان :

احتشامی - امیراحمدی - اهری - رامبد - دکتر سامی راد - مهندس عطائی - کشفی - ناروتی .

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست ؟ آقای فریچرولو بفرمائید .

و کفایت و بندگانه محترمه که هر یک بنوبه بدو بکوشد بمبلیات انجام شده و فوق کامل دارند. امکام باید (دکتر عمدت زبیری - سیار خوب کار میکنند) و توفیق کامل وزارت کشاورزی و سازمان اصلاحات ارضی را در انجام و خاتمه سریع امر ملی بخت دهری در خدمتنامه علیحضرت هایدون شهنشاهی آرزو بود که در خانه لازم میداد. بدستمنابر برساند که تفکیک زمینها فرقی مالدان ازین بهمشادها در هر استان یا یکی از اقدامات مفیدی است که از طرف وزیر کشور انجام میشود و در این باره بجناب آقای دکتر صدر وزیر محترم کشور جهت تفکیک این زمینها بر استان و در زیر تصرف برده اند امیدوارم نتایج بسیار خوبی حاصل شود و راه نتوانستیم در متنوع باشم و نتایج و مسائل امیدوارم در دفع نواصی استان گروستان از قبیل ایجاد راههای فرعی و تکمیل راههای اصلی و آب خوردن و شهرسازی و اسبابک و ورق قنط مجتهد استان مطالعه دقیق نموده و گزارش آنرا بهیئت محترم دولت تسلیم نماید که مورد عمل واقع گردد بقیه وقت ما در جناب آقای دکتر شفیع امین میهمان مشتمک.

رئیس - آقای دکتر شفیع امین بفرمائید.

دکتر شفیع امین - عرض کنم که توجهی که بیوشیای بزرگه ما با اجلیزمت هیاتون شهنشاهی بهیئده برای زلفه و آسایش ملت ایران دارند مورد سیاحتگذاری و قدردانی است و ملت نجیب ایران همیشه سیاحتگر است و محترم شهنشاهی بودند بنده حس میکنم تمام همکاران ما را بنده هم آهنگه هستند تمام استانها و تمام مردم نقاط مختلف مملکت از این امر محرم سیاحتگر اهالی آذربایجان که در روز ورویروز با بنده مشتاق نقش داشتند سیاحتگرایی میکنند همه ایمنان دارم که شهنشاهی هایدون با دقتی احسانی مصلحت است (صحیح است) روز جمعه ۲۱ خرداد ماه طبق دعوت ستاد بزرگ که از طرفان در خدمت همکاران محترم به سعادت زیارت مرقد مطهر حضرت زینا علیها السلام ملال شدم حقیقتاً برای همه ما سعادت بزرگ بود (صحیح است) شهر مقدس مشهد که مورد علاقه تمام مسلمانان تمام ایرانیان است (صحیح

است) و با توجهات شهنشاهی و علاقه دولت زحمات استناد امر و بیلاطفی و بیلاطفی که شهردار فاضلان انجام میدهد بسیار آباد آید (آبادی شود چون خارجی و داخلی به آنجا میروند امیدوارم بیشتر توجه شده و بیشتر آباد شود که سر بلند بشوم و دستگاههای ارتش که خوشبختانه بنده مسلمانان این را داشتند که به سهواً قسمت را در حضور تیسار سپهبد شکیس ملان محترم وزارت جنگ بمنین که حقیقتاً ما را هدایت فرمودند از ایشان متشکر شوم جنگ حقیقتاً دستگاههای ارتش ما موجب افتخار و موجب مباهات ایرانیان است (صحیح است) پیشی وقتی که با دوره ای قبل مقایسه میکنیم بنده افتخار خدمت سربازی را در درشته پزشکی داشتیم بعد از آنهم ناس مستقیم داشتیم از خانواده ای هستم که خدمتگداری داشتیم و پندهای ما در اوایل ارتش ما با امر محض شهنشاهی و فعالیت دستگاههای ارتش روز و روز ترقی میکند امروز دستگاههای ارتش ما تنها سربازخانه نیست یعنی تنها آموزشگاه و تعلیمات نظامی به سربازان و افسران جوان یاد میدهند علاوه بر آن قسم ما در وقت دارالمعلمه (انوفیس) دکرا وزارت آموزش و ورویروز فلا بازاری هست) که درجه داران و سربازان جوان با یک اصول علمی جدید و کلا مدرن علوم مختلفه آهنگری - کارهای صنعتی ، برق ، کشاورزی ، بیوشیای ، هیدرومکانیک ، قدرت ، دروزبندی که در دانشگاه بنده نظامی در جریان عمل آمد مقامات دستگاهها بنده منتظم و مرتب بود و تیسار سر لشکر مینی حقیقتاً زحمت می کنند در اصفهان مابک دانشگاه توفیقاته مدرن دارم و دروزبندی که کردیم و افقاستفاده کردیم جناب ریاست محترم مجلس شورای ملی استادمحترم، خودشان رفتند داشتند بیاضرعالی ، بسیار مرتب بود مرتب سیاحتگرایی و تفکر را باید حضور شهنشاهی تقدیم میکنیم و حضور افسران عزیز که زحمت می کنند در این دستگاهها در مشرف در تهران در اصفهان، آینه که ملاحظه کردیم در تمام نقاط مملکت علاوه ، مدیریت نظم و انضباط عالی بود که رعایت میشد (صحیح است) وقتی که مقایسه میشود با سال پیش سابق از اینکه علیحضرت تفید تفکیکات بنده خدمت معلوم میشود که فاجعه داشتیم ۱۹۳۰-۳۰ که از پیش چه داشتیم و امروز

چه داریم از نظر تعلیمات که نظر تعلیم و تربیت از نظر دیپلماسی در نظر مولات عمومی بیطرفانه کرده ایم و این موجب افتخار ماست و بنده از ارتش شهنشاهی از ستاد بزرگه از انتزاعان از وزارت جنگ و معاون محترم وزارت جنگه متشکر میکنم چون واقفان تفکیکات بیاضرعالی بسیار میبود از فرمانده لشکر تیسار سر لشکر فرعیاً حقیقتاً که خادمان موفقیت همه خدمتگزاران را خواهیم (احسن) علاقه ای که ملت ایران با رهبری شهنشاهی بکراهی فرنگی بهداشتی ، اقتصادی ، اجتماعی ، عمرانی دارد امید است زود تر اجرا بشود چون واقفان بنده هستند نسبتاً اصلاحات و آدافته موضعی که به آب میرسد دلم می خواهد آب زیاد بشود از حد بشود این است که ملت ایران با علاقه ای که بشری قاری دارم میخواهد پیش برسد روز بروز بزرگتر کند هیچ ماسی بود درک نیست میبایداهای دارم و علم باغ فرنگه برود ملت ایران در هر کجایی که باشد پشت سر شهنشاهی بهیئت میروند ، دولت ما اصافاً زحمت می کند که آفتاب زرد و شب شصاً یک پارچه چون حیت هستند از سبغ ساعت ۷.۰۰ ساعت ۱۲ ساعت شب گرمی کنند بنده در شب آنها بود و دمدم کنار میگردند حقا جای قدردانیت منتهی احتیاج ما خیلی زیاد است یکقدری باید احتیاج را بررسی کرد و بهیجه ما رسیدن اینکه یکجا بنده احتیاجات ندانند (کسر عمل - بر آذر) اینان ندانند) مدینه گفتی و کردی کایم بود آیدگان کرده آقای دکتر عقل درست است در آذربایجان احتیاجات خیلی زیاد است (یکی از نمایندگان - درجه جا) در همه جا زیاد است عرض کردم ما ایران و کرمان و آذربایجان یکی است منتهی چون آذربایجان مساحت بیشتری دارم بیشتر مرامجه میکنند صحبت میشود از دولت که علاقه دارد و کار بکنند استماع میکنند نسبت بکراهی اقتصادی و عمرانی راه و فرنگه که دانستیم باید بکنند در خدمت نیت به فرنگه توجه بیشتری میشود نسبت بدانشگاه و جوانان بختی هست که بقیه بنده این یک کار فوری است باید در این موقع کمکم کمک و امتحانات است توجه بیشتری بشود زود در امتحان میکنیم و نتیجه بهم بنده قبل عرض کردم از

دوره ۱۹ و ارسال ۳۵ بنده برای آگاهی این جوانان چه مصطلحی که در داخل هستند چه مصطلحی که در خارج هستند در اروپا و آمریکا ازبیت این تریبون مفصلاً تصدیق دادم و رعایتی کردم و وجدان راحت است آقایان همکاران محترم فعلاً کمیسیون تشکیل دند تحت نظر ریاست مجلس شورای ملی برای رسیدگی بوضعیت آموزش و ورویروز و وظائف آنان هر روز کار میبند و زحمت میکنند ولی بایستی دولت توجه بکند بوضعیت دانشجوین ایرانی در اروپا و آمریکا بقیه بنده یک روز فرست را نباید از دست داد حیف است گناه است اینها همه و منشأ آنرا دوست دارند اگر خدا نکرده جوان چهار نفر غافل کارهایی کرده اند مایه یاد ما با یون شوم بهیچون طیب هستم اگر یک در هزار در مدرس امیدی دانسته باشم انجام عمل جراحی میکنم (احسن) (ارستجانی - امید خیلی زیاد است) این است که بنده میگویم باید اینها را ارشاد و هدایت کرد و هر چه زودتر در داخل و خارج بوضع دانشجویان دانشگاه بنده بشود بنده عرض میکنم دانشگاه ما بنده دانشگاه تبریز ، دانشگاه شیراز ، دانشگاه اصفهان بوجهشان گرامت (صحیح است) بوجه بیشتری بهیئت دارم و بیوشیای بیشتری بنده بر حدیفات اینها از دست میدهد چون ذاتی تفکیکات مرتب هستی هستند از آفتابوزیر نمودن و ورویروز شهنشاهی حقیقتاً لازم را زودتر بر میاندانند آقای بنده مستوزیر و عدم فرمودند که بنده بیاضرعالی کمک خواهند کرد بنده از نظر تربیت و تلکراف و تلفن متشکر میکنم دروزبندی که در آذربایجان بازرگانان نوی ، تریز ، میانه ، زینان ، تهران ، قم ، یزد ، کرمان ، زاهدان بسیار مرتب بود بنده از وزیر محترم سب و تلکراف و ووزارت سب و تلکراف تفکر میکنم یکی از اقدامات بسیار خوب دولت بود اموری است در تهران بنده در خدمت تفصیلات خوب بزرگی دارم (صحیح است) در مورد کارهای عمرانی و کشاورزی بنده میخواستم که آقای دکتر زاهدی را بانک کشاورزی تشکر کنم که اخیراً بانک کشاورزی و اسبابی به کشاورزان و زمین و خرما ملکن میدهد متشکر میکنم که بهره راپالین آرزویدان و بسیار مرتب خدمتکنی هستند نسبتاً یاد کشاورزان هدایت

بنشد آنها را نباید بمال خودشان کرد ولی باید هدایت و ارشادانی بشوند که پولی که داده میشود برای بندوبسار قسمت خارج بشوند کما الله العجل الله بامرنا کما و فضالیتی که برای بند وزارت کشاورزی کرده است وضع کشاورزی و محصول در اکثر نقاط خوب است همگنتر آقای ارستجانی یادداشتی برای بنده مرحمت فرمودند که ضمن تشکر که از آقای زاهدی در اقدامات اخیرشان کرده اند راجع به حرمه در کرد و زیان دیر کرد که از کشاورزان میگردد بنیگوندت این اوصاف نیست که زاری که سواد خواندن و نوشتن ندارد در روز که در میگند از اینها زیان بر کرد میگردد فعلا که به اینها کمک سواد اعطای نیست که اینها را حرمه کرد دست است که باید مصلحت باشد و شاید در روز بروز بکشاورزی که سواد ندارد وسیله ندارد که بشود بیاید از آنها چه میگیریم بنده از آقای درگزرادی استماع میگند که نسبت باین موضوع توجه فرمائید کما این حرمه و زیان دیر کرد را از اینها بگیرد ندید در نظرهای است که در دست دارند برای برنامه های شهرتشان و استقامتشان از آذربایجان عرض میکنم خدشآ جاهای دیگر هم مثلا هشتاد یک قدری دامن پرورده و صوبت قشقه در وزارت آبادانی و مسکن و در سازمان برنامه طول میکشد فل ساختمان، نقل دراز و نقل جاهای ایران محدود است مخصوصاً در آذربایجان در جاهای سردی امروز ۴۵ خرداد است بنده که نظایر تمام خرقه بود باینتریز هنوز به نوبت با بلاغ نشده قشقه صواب باشد اغلب کاهانه است مدتها معطل میکندند و ثلثی که مخصوصاً آذربایجان و فعالیت میکند خواهش میکنم که جناب در این گزارش عرض بکنند (محسن) بین این دو سنگدانه ها سنگی باید باشد و سنگی بیلیم آهنکی باید باشد صمیم است بنده ضایق میکنم که اینها باید هماهنگی باشند همه برای یک منظور مفید آسایش و سلامت ملت و بیشترت مالک و اجسری منویات شاهنشاه که عین سعادت و درگاه است باید اقدام کنیم (صمیم است)

بنده

حرمه تمام دستگانه برای این مملکت است هیچ فرقیکنند که بنده منظورشان میگوید است منتوی باید هتکاری و همگانی داشته باشند تا موافق بنود بنده خواهش دیگری داشتم از دولت راجع به تقسیم نامه در ساری و در امامی که تصویب شد یعنی جاهای را توجه نکردند و نام از تمام ملت میدهند بیست و دو میلیون ریاضت نسل فلوی و نسل فلوی این میدهند یعنی قسمی حق همه را میدهند بکنند تهران یا کرمان یا خوزستان یا بلوچستان یا خراسان و آذربایجان باید منظور باشد این اوها همه میدهند یک جا کم و یک جا زیاد ندید که مامم توانیم در مقابل ملت که وجداناً مسئول هستیم به آنها با کمتری راضی آنها تأمین شده است امیدوار هستیم با بلاغی که در یاد افکند که میگند در کوههای عمومی و روشنگی و بهداشتی و کراهی سرانی موفق نبوده بنده تشکر میکنم از آقای (محسن) که ماسگر که چند دقیقه از وقتشان را در بنده میداند (احسن)

رقیب - آقای فولادید بفرمائید

فولادید - بسم الله الرحمن بنام خداوند

بنده بیاس سوگندی که یار کردام بپوشه خودم میدام که همیشه با استقامت از خدایت مثال آسمه که لازمه حقیقت است و بقیقه نمایندگی است بجا بیابرم بیابرم در آستانه تشریف فرمائی ملت اقربن همایونی به کشور درست و همسایه دیرین اتمام جاهای شوروی پلاریه عرضی بنظر ابرازنده آمده که ذکرشان را در این جا واجب میدانم اولاً بنده میخواستم با بلایز خانهای مستر و نماینده گان مترجم مکرر حرفی را که تمام ملت ایران در آن متفق القدر هستند بنده بیست و شکرانه سلامتی که درازتر و رهبری و هدایت و مدیریت همسایون شاهنشاهی صمیمی ملت ایران میشود اینجا بجا بیابرم و عرض کنم که زان مقصد شاهانه اطمینان داشته باشند که تمام ملت ایران فراد از زن و مرد سیاستگران این دستور اخیر همایونی منی بر ازان کنون زند گری مردم ایران اخیر قلب حسنه (حاضری) - مباحثاج زند گری و از دل و جان دعا برای سلامتی و قدرت و شوکت شخص معظم شهبان میکنم بنده در این چند سال که مستقیماً در بنده بیست و شکرانه اتمام و خلالت داشته ام و چون

بنده در دره مرغانندگی کردام دوره ایان مستندی را در دیدام یک چند به از دیوگری برای مملکت ما پیش آمده است و در چنین یسیرت حوادث سیاسی بنده دیدام که هر کس آمده است حقش شخصی غیر از سلیقه اعلیحضرت شهبانری بکفر بنده بداند بلااستثنا این کشتی مملکت را دچار اضرار و کاهی منظره کرده است و همیشه آن مرافق و وقت و کوشش و یاری و قدرت اعلیحضرت بوده است که در اینطور مواقع اوضاع نفاذت ازمسارمان بشنیده و مجدداً اوضاع مملکت را از زیر پایشان نیات بشنیده است (صمیم است) و از هم تکرار میکنم و همیشه خواهام گفت که برای ملت ایران راه شاهانه است (احسن) خیلی ها و اوصاف نیزین میکنند که چونکه با وضع جغرافیائی و اقلیم و سیاسی که در ایران هست این کشور یکی یک ملت و نیست و چند و چون هر از یک کیلومتر مربع وست دارد این کشور یکی بفضل پروردگار از همه تم اهل اکثر یکجا بر خوردار نباشند اکثر نیم اهل از قبیل کشاورزی و مسکن و آب و هوا و موصیتهای اقتصادی و جغرافیائی و برخورداری است ممکن است کاهی به بر پایشان و ضایعاتی و کوشش و کربانی مباحثاج زند گری بگیراد و بنده یقین دارم اولین شخصی که در این زمینه نشأت عتد یافته خود شخص اعلیحضرت همایون بود و شاهد است ولی یکی از خواص بزرگوارانی

و قدرت و مکررات شخصی اعلیحضرت این است که بپهر کس مویبیت آزمایش هنر خودی را مرامت میفرمایند و سواد خودشان را با بنده اکل ایجاب نمودم بجزم این وظیفه خود اعلیحضرت است که بعد از دولت ایران برسد نامشور یک فرمان شاهانه کلیه اوضاع نایبسان را سر و سامان میبخشد از این جهت است که سندعوا میکنم که اشاعه افکار و عوارف فرود ملت ایران بدانند که و بقیقه عجز فداکاری و ابراز اضابطا و ابتذات نسبت به شخص شهبانری ندارند ما در اینجا جمیع شهادت که بقوم خودمان و بجای خودمان سایر فراولان خودمان و تشکرات قلبی خودمان را بصورت اعلیحضرت برای این دستاویز برای ازان کنون مباحثاج زند گری بجا بیابرم و عرض کنیم

مجلس شورای ملی
بنده ما قدری در شهرهای ر و همس خاراند
ناظر است که شاهنشاه برای ملت خودش چند دهانگر چه
بزرگواروی چه داربئی بنرخ میدهند از اینکه بکنند
فض می توانیم بصورت مبارک اعلیحضرت از پشت این تریبون
عرض بکنیم که :

میان مالد عالی توایم رسید

هم کلف طغیانشین نهد گلشن چند (احسن)

مطلب دیگر که در مقدمه عرض کردم که بقتیده

بنده اهمیت تاریخی دارد برای ملت ایران این است که

شاهنشاه ایران در آستانه تشریف فرمائی بکشور اتحاد

جمهوری شوروی هستند و مثل همیشه تمام اهل ایران نامی

ملت ایران همایون فراتد بیشتر به این مسافرت های

اعلیحضرت همایونی فوائد بسیار بی انتها برای ملت

ایران داشته و دارد بلکه همه جهانیان به این نکته بی

برده اند و آنها هم کمال اشتیاق مسافرتی اعلیحضرت همایونی

را استقبال میکنند (صمیم است) و از آرزو شخص شاهان امروز

بجمله آن جهانی است و بین المللی است و این بزرگترین

افتخاری است که نصیب ملت ایران میشود در تریون مر امح

شاهانه و بیوغ نامی که خداوند در وجود معظم فر آورده

مایا میزبان این نکته غافل باشیم که شاید این سفر شاهنشاه

از تمام مسافرت های اعلیحضرت یک جنبه تفریحی بیشتر

دارد برای همایون قشقه است کما این که صمیمی با کشور اتحاد

جمهوری شوروی ما ماحضور که یک مرام و موصیتهای

دوستانای با کشور اتحاد جمهور شوروی داشته ام کاهی

روابط ما بر حسب مقتضیات زمانه دچار گریها بوده است

و امروز سیبینه کمال اقتضای با کمال سلامتی بفرستند

بسلامت اعلیحضرت همایون شاهنشاه بقیه وقت بمانند

میهم را با این مسافرت فرمودند است و این مسافرت

هم بلا مقدمه نیست و این مسافرت غیر اوقعی بازگشت

جهوی است که اعلیحضرت از سفر تئوئیدر زخم فرود آمد

و واقعا با اندازه ما ملت هم مشغول شخص شاهنشاه مثل

همیشه هستیم هم منون کشور دولت اتحاد جمهور شوروی

و رئیس آن دولت که به کشور ما قدم نهانند و در راه

تکمیک مانی همسایگی و دوستی در بر نه تفریحی بدل چه

و با اعتماد کرده و امیدوارم که اشاعه افکار تابع این

سفر مثل همیشه و بیش از همیشه برای ما قربان آسایش و امنیت و مخصوصاً صلح بین المللی را استحکام می‌بخشد صلح بین المللی کنگ کنگ ثابته بنماندند و یقیناً ما می‌توانیم موانع این دو مسافرت اعلیحضرت بهترین نمونه تاجیه است که میشود در سایه تدبیر و قدرت و ایمان و انگشاه مصلحتی بدست آورد و ملت ایران را بدرنگ امیدوار است که برای همیشه انشالله تمام روابط ما با تمام ممالک کونیا که میان دو کشور مشترک است انشالله در مباحث صلح و آسایش بخت اعلیحضرت همایون شاهنشاه حسن ختام پیدا بکند و نتیجه دائمی و تاریخی بگیریم (انشالله) نکته‌های دیگر که می‌خواهستیم کم آن این است که دولت اعلیحضرت همیشه که بر مان طماع ملوکانه وضع اغلب بی‌برفت قدمهای انقلاب سفید انقلاب ۱۹۵۶م و انقلاب ملو در به نجات خوبی بی‌ترفت میکند اما انشالله زینسرایه شاهنشاه در سفر تکمیل و حسن ختام پیشین به انقلاب همیشه و عاقبتی با انجام مرحله دوم اصلاحات ارضی می‌توانیم عرض بکنم که انقلاب سفید ما مردم جامعه عمل خلا بخوش پوشیده و این برای ملت ایران جای تیرگی است برای اینست که عرض می‌کنم که کامیابیت غافل بشویم کاین انقلاب نام مردم یک قدم تاریخی است و نموی است که کم در مواردی از تالیق مسافرات داخلی و بین المللی نیات داد و بگوشی استخوان‌خیزان مسافر محاببت که می‌بیشود مصلحتاً تبادل حسن نیتهاست که کمی پیشین ملو کشور مقتدر و همسایه ما اتحاد جماهیر شوروی صورت میگردد بلیستیم قوتوالسابق هرگز که کم در این زمینه مستعمل این بود یک پیکانی مشرف و نامیر بگفتند و یا در نبود و انقباب ششم بهمین باعث این شد که این بنا را بکنی خراب بکنند و از تعمیر ریزی کشند و ریزی های این بنای عظیم هر چند ما بنا سازیم حیووت تدریجاً بحفظه دچار مخاطره تفواضیم شد ولی در این زمینه شایسته است که ما برای ترقی قدرتی خودمان راه را بسازان رشید شاهنشاه که در تالیق بی‌طرفی و شوق برای به بشر رساندن این انقلاب مباحثه میکند اظهار ملامت مخصوصاً بنده از دوروز گذشته شاهد محضات اداره کل اصلاحات ارضی هستم (صحیح است) که با چه زحمات شبانه روزی و وقیفه شناسی متغول پیش ریزان و

نام کردن سر مرحله دوم اصلاحات ارضی هستند و همانطور که بنده در یک نطق قبلی که در این زمینه کردم زحمات رئیس سابق کل لیان ارضی را همیشه و وقیفه خود میدانستم ستودم امروز هم وقیفه ملی خود میدانم که از زحمات یک سر باز وقیفه شناس و زحمتکش شاهنشاه یعنی آقای د کشر لیان کملاً نموده در این امر هستند نوأً تفکر و سیاستگرایی بکنند و چون چنین سر باز را حفظاً بنده برای مملکت منتظم می‌شمارم بگفته از آمارهای که آقایان در روزنامهها خواندید و خواندیم و در رادیو که واقعاً سر عترت کسی که در این چندماه در این یکی دو ماه که تعویل گرفتند قابل تقدیر است اینطور که پیش می‌رود بنده پیش بینی میکنم شاید ناچند ماه دیگر این مرحله بسیار ظلم انشالله بشوید خوشی و سلامتی جامعه عمل بشود بیوش...

وقیس - آقای نوروند وقت شما تمام شد.
قوتالوند - اجازه می‌فرماید بکنده قضا اجازه مقام ریاست در ختام عرضی بکنم چیزی که می‌خواهم عرض کنم این است که با تکمیل سر مرحله دوم اصلاحات ارضی ایران میشود گفت کشوری اعلیحضرت و بیلاسی ملت ایران شایسته است بیک کسی که از سر مرحله فوقانی درها گشته است و وارد آنتها شده است و دیگر خود بنوع خطری رو به بند سلامت پیش بیرون و دیگر این خبر برای همیشه ، خطری که ممکن بود اوضاع قوتوالیترها برای ما بوجود بیاید ، از ایران رخت خواهد بست و این است که من بنبوه خود سربازان اعلیحضرت و تبریک کنوی اداره سازمان اصلاحات ارضی میسبانه و تریک عرض میکنم که ایشان دارند این فکر و با تکی بر سرعت وقت تمام میکنند دیگر عرضی ندارم ، میبکم (احسن) درخاضه مجبور این تریک میسبانه خود را با میسر سبیده رهای میبکم ولی زحمات تیمار سبیده ریاضی در وقت همورقظ بنده روشن و صلیب است کستی حاجت بگفتار و حدکی تز زحمات این سرباز شاه تشکر دارم (احسن).

۳ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به اجازه رایج اصلاحات احتمالی وزارت جنگ باقرخانۀ نورد آریاسون

بناوری واصل به مجلس سنا

وقیس - وارد دستور بشویم گزارش یک فوریتی لایحه دولت راجع به اجازه ارجاع اختلافات احتمالی وزارت جنگ باقرخانۀ نورد آریاسون به داری مطرح است که فرات می‌شود.

(بشهر جز خوانده شد)

گزارش از کمیسیون نظام مجلس شورای ملی کمیسیون نظام در ۱۹ خرداد ۱۳۴۴ با حضور تیمار سپیدشکیلی مسولون وزارت جنگ و آقای اشرف سنائی مسولون وزارت دادگستری لایحه شماره ۴۴/۳۰۷۱۶ - ۳۰۷۱۶/۴۴ دولت راجع به اجازه ارجاع اختلافات احتمالی وزارت جنگ باقرخانۀ نورد آریاسون به داری که فوریت است در جلسه ۲۱/۳/۴۴ تصویب مجلس شورای ملی رسیده و بشماره ۱۴۸۸ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرار داد و تصویب نمود . اینک گزارش آن را ببینیم شورای ملی تقدیم می‌نماید .

ماده واحده - به وزارت جنگ اجازه داده میشود در قراردادی که باقرخانۀ نورد آریاسون پاریس برای خرید باره‌های مورد نیاز ارتش مستقیم نمایند و در اختلافات احتمالی طرفین را به‌عبارتی اطاق بازرگانی بین المللی پاریس ارجاع نماید .

مخبر کمیسیون نظام - حکیمان گزارش از کمیسیون دادگستری مجلس شورای ملی کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۹ خرداد ۱۳۴۴ با حضور تیمار سپیدشکیلی مسولون وزارت جنگ و آقای اشرف سنائی مسولون وزارت دادگستری لایحه شماره ۴۴/۳۰۷۱۶ - ۳۰۷۱۶/۴۴ دولت راجع به اجازه ارجاع اختلافات احتمالی وزارت جنگ باقرخانۀ نورد

آریاسون به داری را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام در این مورد را عیناً تأیید و تصویب نمود . اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم می‌نماید .

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسینی رهلی کلایان این لایحه مطروح است . آقای دکتر حسین تشریف بیاورید .

دکتر میهن - اینجا در نطق های قبل از دستور تبیین شد از عمل دولت فعلی بنسبیت این اقداماتیکه کرده است بنده عقیده دارم بیوجوه این اقدامات به دولت فعلی مربوط نیست این عقیده دارم بیوجوه این اقدامات به بوقع شاهنشاه است (صحیح است) کما اینکه امرای که ملارد شده راجع به تقابل فرخ ۱۹۲۰ هم صادر شده دولت فعلی که منسبت اقلیای کرده در اجزای امرای شاهنشاه ۴ ماه قبل و وزیرمه (همه ما مانند گل) (حیدر یثیلی - راجع به اجازه محبت بفرمائید) در این درنگ بنده همین لایحه است که دولت بیوجوه در اولی که مایش تعیین میشود مقدم نیکانوار رعایت قانون اساسی ، نیکبند اصل ۲۱ میگوید دیوان عدالت مطعی و مساحک عدلیه مرجع رسمی تطبیق عمومی هستند ، شا یک مورد جدید اوردید و یا امثالها یا از کالی پاریس در دو موفیکه فرق قرار داد ما فرات است آخر اینکه این باین اصل موافق است و اما اصل ۱۱ هیچکی را میتوان از حکم مایه که دیگر در باره او حکم کند منصرف کردیم مجبوراً بیکمکه رایج رجوع دهند و مسکمانه که باید به اینتر رسیدگی بکنند مساحک ایران است پس این دادگستری برای چیست ؟ و این دادگستری را برای چه گذاشتند ؟ برای هر طایفه که اجازه بدهند در امر بین المللی رسیدگی شونده آئین نامه معاملات دولتی متنوع کرده لرواج به داری در اگر این قرارداد بسته شده که اینک در لایحه دولت ذکر شده این قرارداد بدون توجه بماده ۲۹ آئین نامه معاملات دولتی و بدون توجه به اصل ۲۱ و بدون توجه به اصل ۱۱ قانون اساسی بسته شده دولت در اینجا بیاجواب بدهد که چه مناسبت چنین مدهای پیش بینی کرده

در قرارداد اگر پیش بین می‌گردد قرارداد منقطع نشد
 دولت باید بگوید چه می‌کند و هرگاه است که می‌خواهد
 چنین پیش بین کند معطل دیگر اینکه شافرونده
 نسبتاً با بگوید که جنس نارواکی می‌فرودماریار
 هندی مگر فروشنده است؟ آمریکا فروشنده است،
 انگلستان فروشنده است، فرانسه فروشنده است شایه
 چه مناسب چنین شرایطی در قرارداد خرید قبول میکند
 مطلب دیگری که باید افتاده کشم که می‌خواهید
 به دوازی ارجاع کنید چرا اطاق بازرگانی کشور
 تائی را نمی پذیرید یک طرف قرارداد ایران یک طرف
 قرارداد فرانسه لاقف دوازی کشور تائی را پذیرید
 (دکتر کیان - محلتی در پاریس است) اطاق دوازی
 فرانسه پیش چندینده این لامحای که دولت آرد و ما
 مایل است دولت فوق جزو اختضار است میدان خودی
 میدان نظر بنده صحیح نیست ما نباید برخلاف ماده ۲۹
 آیین نامه معاملات دوازی و برخلاف اصول مضم قانون
 اساسی که عرض کرده بودم در ۱۹۱۱ رد و بکنیم بیوجه
 مرجی را برای حل اختلاف جزو محاکم داد کسری
 عومان نباید قبول داشته باشیم بنده پیشنهادی
 کردم که این لایحه منقض بشود.
 - رئیس - پیشنهاد آقای ذکرتین قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی،

پیشنهاد منیام لایحه مربوط به اجازه ارجاع
 اختلافات احتمالی وزارت جنگ به کارخانه دوازی و آرمیون
 واریس مسکوت ماند. ذکر همین
 - رئیس - آقای آقایان منالید و (آقایان مخالف)
 برغماوند.

فلسفی - آقایان - مثل اینکه برای جناب آقای
 ذکرتین دوست عزیز من یک نامه سفید آمده
 است و آن اینست که فرد بازرگان سوداوستن و زورتن
 جنگ میروند از فرانسه نه از دولت فرانسه از پیشگوشه
 و از یک رک کت خصوصی فرانسه یک جنسی را می‌فرود
 بنابر این می‌باید قانون اساسی در این مورد اصلاح
 میشد.

پیش شده به مغایر با قانون است که امتیاز است و
 به صادرات است تمام آن آردوست است که با نکلان برای
 محظورات خاصی در نظر داشته و در قانون اساسی قید
 شده یک خرید ساده است وزارت جنگ میروند از
 یک گوشه خارجی میفرود در قرارداد داد می‌نویسد که
 اختلافات احتمالی که مثلاً جنیه این مهمان باید از زنده
 ۴ کیلویی باشد نه ۳ کیلویی این اختلافات اگر پیش بیاید
 بیروم در اطاق بازرگانی بین المللی پاریس از طرفین
 دوازی حل کنیم این اطاق بین المللی استن روش است
 متعلق بفرانسه نیست مثلاً بنسکه در لاهه هم شاکتیکان
 بین المللی دوازی دارد و من فکر میکنم که اگر جناب
 آقای ذکرتین همین چنین در این رابطه عمل می‌فرمودند
 متقاعد میشدند این یک طرفه است بین المللی ساده است و
 وزارت جنگ میفرود اگر اینطور باشد هر جنسی یا
 مال اقله‌ارهای که دولت می‌خواهد بفرود یا یکی از ازان
 دولت می‌خواهد بفرود ما برویم با قانون اساسی انعام
 قراردادها باید به مجلس این یک مشکلات عین ایجاد
 میکند و اصلاح این مطالب اینجا تطبیق نمیکند بنابر این
 بنده با این پیشنهاد سکوت مخالف دوم اینکه باید عرض
 کنم که دوست است که در معزات معاملات دوازی
 خودمان دستگیر می‌شود دولت را منع کرده‌ام که
 اختلافات را به حکمت ببرد برای اینکه سواق نفعی
 داریم که هر وقت دولت بکسیتی رفته است محکوم شده
 است ولی در این مورد یک تغییر نظامی را وزارت جنگ
 یک طرفه می‌کند و اختلافات احتمالی را از
 راه حکمت حل میکند لایحه که مزایای است یا یک
 اختلافات و مشکلاتی است که ممکن است پیش بیاید که
 نسیخاوند به محاکم کشیده شود می‌فرود دوازی حل
 وصل بشود دولت اینکه قدم اول نمیدرسد که یک
 این اطاق بازرگانی بین المللی مراجعه می‌نویسد سوازی است
 اگر سوازی نتیجه نگرقتد میروند به دوازی و اگر
 دوازی به نتیجه نرسد حریف می‌نویسد به محاکم ایران
 که مورد است در صورتی که در زمان آقای ذکرتین است
 مراجعه کنند.
 - رئیس - نسبت به پیشنهاد آقای ذکرتین موافق
 هست.

رابعید - اجازه بفرماید خبری کسیون در مورد
 این لایحه توضیح بدهند چون اظهارات آقای ذکرتین
 ما را متوجه کرد ولی توضیحات آقای آقایان ما را
 مشکوک کرد.
رئیس - اجازه بفرماید فلا پیشنهاد آقای ذکرت
 مین مطرح است، رای میگیریم به پیشنهاد آقای ذکرت
 مین خانها و آقایان که سوادند خواهش میکنم قیام
 بفرمایند، چند نفری برخاستند (صوب نده تیسار
 تکبیر بفرمایند.

سپهبد شکیبی (سازون وزارت جنگ) - اوضاع
 عموماً جهان با اینها حکم با ما برابر است بیضررت همایون
 شاعران ارتش ایران حکم ما را مثل مترقی پیشرفت است
 بیضررت ما به قضا با آموزش نهیاست و مسائل
 لازم است سوال هم که همیشه لازمه‌ای تپیه خوفاک
 این وسائلت مفهوم این است که اگر ما بهترین نوب
 را داشته باشیم مهمان را نداشته باشیم جز آهن یازمی
 ایش نشارد بر میخورم حتی زخم اگر در آموزش داشته
 باشیم با آموزش دارد، در نتیجه بیستار است ایران ما منظوریکه
 آقایان اظهار لطف فرمودند طبقه ایشنی ایجاب میکند
 که همیشه قوی و آماده باشیم یا هر گونه دشمنی باشد
 (صحیح است) اگر قرار باشد ما در این مورد کوفه یازیم
 باید نامهارا بگذارند جلوی سلسل و یکسفر نظامی
 باشد چونما این لیبی را پوشیدیم ایام حقوق بگیریم
 خدمت میکنیم آقایان را میبریم سازمانها میارند را نشان
 میدیم هر چه منظور این است که نشان بدیم آمادگی
 داریم و اوضاع عموماً جهان ایجاب میکند با حمایتی که
 از طرف نمایندگان حضرت پیشوند مام و سالشان از یکسفر
 کنیم و روز بروز آماده تر باشیم (صحیح است) (بگذرد)
 نایبندگان - سواق پیشاید این آمادگی بستگی حمایت
 ملت ایران بریز کرده‌هایش که نمایندگان حضرت میارند
 اعلام بود (دکتر امین - همه با وقت علاقه با و استر ایدرند)
 نتیجه‌های ارتش راهم آقایان با یک مدوری ملاطفت
 فرمودند (دکتر امین بسیار با و بود) آن ناکمل‌های
 واقعی و آن منصفانه و با واقعی مانی که در ارتش هست
 آقایان بیستم در اینماد اولی هم این است که سازمانها ملی

در چه مواردی این اوضاعی که گاهگاهی نمایندگان
 ملاحظه میفرمایند آنها کس هستند که بنوب توضیح
 میدوند در چه مواردی میروند این آقایان افسرانی که اینجا
 ملاحظه میفرمایند به معنایشان را فدائی می‌دهند و ز
 بیبهایشان در دستبینه میگذارند در خانه، معبشیرو
 فوتیچی و اسلحه اینها که شاید یک قسمت عساز
 نمایند گان این نظر را هم نشنیده باشند در چنین
 جاهایی هر سیرند برای مردمی که با این فداکاری
 آماده خدمت هستند امینان میدم که بیبچه‌چیفکر
 کوچکترین خیانت یا خدای نکرده احیاناً کوششی در
 اینها قوانین مملکتی که احش قانون اساسی است
 بفرماید باشند (صحیح است) با عرض این مطالب باید به
 اختلافات برسانم ارتش احتیاج دارد برای پیشرفتی که
 عرض کرده یک مهمانی تپیه بکند ایضرت همایون
 همین است که وزارت جنگ و دولت فرانسه دو حمایت
 سندیست بفرماید ناسک کرده در تپیه این مهمان و از
 یکی از کارخانه‌های فرانسه تصفیه فوق‌العاده قابل
 ملاحظه‌ای بدست ما آمده. خرید این قسمت مهمان هم
 چارمازی جز خریدن از آن کشور نیست کارخانه‌ای است
 منصر و متخصص و لازم در اول این زمان بین کسبیم تپیه‌ای
 مهمان ملایک خرید میرویم است که جناب آقای آقایان
 فرمودند طبق آیین نامه معاملات دولتی باید اجرائه شود
 سازمانها است که خرید می‌فرودماریار و آرد و اجرائه
 کرده‌اند چنانکه در دو جلسه قبل این مطلب پیش نشان
 موضوع نازکی کشی ندارد که بگوئیم برخلاف قانون اساسی
 است که وزارت جنگ در حق خریدی کرده که بعداوری
 مراجعه می‌نویسد بکند (دکتر مستند و زری - بیوجه
 برخلاف قانون هم نیست برخلاف قانون هم نیست اگر
 در ماده ۲۹ آیین نامه معاملات دولتی ذکر میشود که
 ارجاع به حکمتی منوع است که کسیون قوانین دارائی
 صوب فرمودند وقتی که مجلس شورای ملی این را رد
 کرد هیچ اشکالی باقی نمی‌ماند بنابر این ما قرارداد
 می‌خواهیم بفرماید در یک ماده مستحق قانون هستیم حتی
 همین که منع شده بعداوری مراجعه بکند. اجرائه

میخواهم که بهادری مراجعه بکنیم آقایان اگر خوب فرمودند برای بیطرف کار ارتش خبر میگویم و میگویم باوریم اصلا اختلافی پیدا ننود چون در قرارداد میثاقنامه که در بدو شده در آن قید شده که باید از طریق دوستانه حلینود حالا اگر باختلافی بر خوردند که نتوانستند طرف در داد حل کند چاره ای نیست جز یک دستگاه کوهه کمزور و نامجمله ما بولش در آوریم و دادوری روسیه بکنند موضوع را حل بکنند و آن اتفاق باز از گالی کانین برسد است ، بین المللی است نه برای دولت فرانسه چنانکه ما هم نمائند داریم بنابراین قول کردیم این املاق باز گالی بین المللی را همانطور که آقایان فرمودند در بیان لاهه داریم که لاهه متشکله و مذاکره با این دولت که در فرانسه است تدبیر است در پاریس بود دلیل این نیست که منحصراً برای فرانسه پاک بکند جنبه بین المللی دارد یعنی اگر کمتر کردم خیال میکنم برخلاف سلیقه ما خواهد بود (مستند).

ولیس - آقای دکتر مستند و زمینی فرمایند.
 دکتر مستند قوی - هنگام مشتم آقای دکتر مبین یکی دو اصل از اصول قانون اساسی ذکر کردند که منظر بنده که در این رشته مقصود اخلاصاتی دارم و بهیچوجه اخلاصاتی درها قضا باید رعایت نمیرسد از تضییعی بنا موضوع ما سخن نرفته گذاشت. آنچه از اصول قانون اساسی در دنیا ثابت است در ایرلند به حقوقی دارد که با رعایت آزادی افراد قانون اساسی ما برای افراد این کشور تأمین کرده و هیچ وجه منوالوجه موضوع از تضییعی به دادوری و سازمانهای بین المللی ندارد بنده این دو اصل را فراتر از میبکد همانطور که ایشان این کار را کرده اند قانون را بهیچوجه میبطلد و اگر کاملاً میبکد که کاملاً از این دو اصل از تضییعی به این موضوع درود.
 اصل ستادگویی - اصل مصالحت علمی و معاشق و علمیه مرجع رسمی نظامات عمومی هستند و قضایان دولتی شرعیه با معنوی میباید جمع الشرائع است و این مربوط به اقتضای و مربوط به مصلحت و امور بین المللی نیست بنا به اصل با مردم هم میباید که اینستوان قرضه کمای

که باید درباره ارحم کشف نموده کرد میباید آنرا دیگر رجوع دهند ، حال اگر در مشهد بود و صلاحیت داشت باید رسیدگی بکنند میباید آنرا فرستاد به شیراز یا کرمان و این مطلب بهیچوجه از تضییعی با موضوع نداشت منبکد میبکند از شش بر چشمانی مثل جناب آقای کشر مبین که سالها پیش تصدایان داشته اند و در دستگاه قضا آنجا وقتیکه کرده اند تصدایان استثنایی که منظر بنده است نسیا به از این در اصل قانون اساسی پیدا کنند . در این مورد بضموم احتیاج قانون است همانطور که بتمام سبهد شکیبی اشاره فرمودند ماده ۹۹ آیین نامه معاملات دولتی دولت را منع میکند از ارجاع هر کاری به دادوری و بنابراین اگر خلافتی را دولت نخواهد عمل بکند احتیاج دارد بایداد و از قوه مقننه کسب مجوز بکند که خلاف قانون و قتاری ندهد باشد (صحیح است) بنابراین برای آن دارد که از دولت و وزارت جنگه تفکر کنی که نتوانستند برخلاف قوانین عمل کنند خواهستند در چه راهی بخواهند بفرمایند و مقررات مملکتی از مجلس کسب میبوز بکنند که این موضوع را بهادری ارجاع بکنند در غیر این صورت خلاف قانون بود که مسلماً از دولت مختصراً از جری وزارت جنگه که خدمتکار از مردم هستند بهیچوجه فرمودند انتقار است. این اتفاق برای بین المللی را اشاره فرمودند بنده تکرار مکررات نمیکند بهیچوجه مربوط به فرانسه یا آمریکا یا انگلستان یا ایران تنها نیست با سازمان رسمی است و بین المللی است و برای این کار است حالا صادقاً مثلش در پاریس اختیاب شده و دلیل آن نیست که اگر چنانچه ما ماملاتی با فرانسه داشته باشیم به این مرجع بین المللی یا املاق باز گالی بین المللی که هر حسب صادق البته صادقاً از این لحاظ که هر جای دیگری ممکن بود اختیاب شود و این امره سازمان اداری املاق باز گالی بین المللی در آن مشتم بود ما باینجا ارجاع نکنیم کولمان را برای اینکار کفران میفرمائید و این کار هم مشتم در پاریس قرار گرفته است این امری و کبری بهیچوجه درست نیست اگر بخواهیم اینگونه استنتاج از مطالب بکنیم صحیح نیست مطالبی را بهیچوجه عدلیه فرمودند بنده راجع به این قسمت بحث میباید کسی میباید و دستگاه قضا نیست

از اینجا بشود در خدمت برآمد منشأ از تضییعی است چون فرمودند دستگاه عدلیه را ببینند بنده میباید و صلاحیت داد گسترگی که از زمان ناصرالدین شاه تاکنون که این وزارتخانه وجود آمده و محل حل و فصل دعواهای مردم بود است کار در یکی و داشت منظر قوه بهیچوجه بنشیند بنیاداً با احیاناً و احتمالاً ممکن است کار در یکی پیدا بشود و یوزری دادوری در آنجا املاق باز گالی بنشیند موردی پیش بیاید اما بنظر این تفکیک شده باشد و حالا کاملاً آیم و بزم ایشان نظری که در صلاحیت داد گسترگی هست میباید بضموم سازمانی از داد گسترگی سازمانی خارج از بیندوم یعنی املاق باز گالی بین المللی در داد گسترگی و بنده هم بهیچوجه در داد گسترگی این چنین موضوعی وجود یافته بلکه وظایف و مسئولیت های سنگین فراوانی دارد بهیچوجه خودش هم عمل کرده است این موضوع هم راجع است به نظر بنده به سازمان بین المللی املاق باز گالی پاریس بودن اشکال است بضموم که ما حرفمان اینست که کوهاری و اختلافات طرفین به اجازت خارج شود و املاق اختلافی پیش نیاید و شاید هیچ اختلافی پیش نیاید اگر اختلافی پیش آید آنرا منطقی و صحیح است که ما بگویم ما خودمان میخواهیم نسبت بخواهیم تفاوتی که اختلاف حقوقی پیش نیاید است که دولت ایران با وزارت جنگه یک طرفی نیست و از طرف دیگر در یک طرف دیگری میزند اگر مناسی خواهیم که ما و دیکتاتور در دنیا معرفی بشویم و کلا کسبیم و اصول دیمکراسی مورد توجه و عملمان است بنظر بنده هیچ اشکال ندارد که ما دادوری را باین سازمان بین المللی ارجاع کنیم برای اینکه ما زود که میبخواهیم ارجاع کنیم اگر بخواهیم زود بگویم میبخواهیم کسبیم دست خودمان با شدویم می بکنیم در داد گسترگی مردمان باشند در صورت هم بنده کلامی کم کنم که میبگویم بنظر من در داد گسترگی ماملاتی نیست (صحیح است) یعنی این امر را مستحق قبول صرف و از حاسبه چنانچه است لایق قضایان بگویم و و اگر برای مردم که در امور سیاسی و دین المللی و با هر نوع از تضییعی که جنبه کافر و غیره هست در داشته باشند بنظر من راجع است به آن سازمان هیچ اشکال ندارد و این حس نیست دولت

ولیس - آقایان همه خواهی که در جواب آقای کشر مبین بسیار متشکر هستم (بگفتن از زمانه کتان - ایشان هم از شما متشکرند) تصور میکنم تمام مطالبی که ایشان از روز شروع بکار وکالت از پشت این تریبون عنوان کرده اند ام از آنچه که مورد توجه قرار گرفته و تأیید شده و ام از آنهایی که بعد از توضیحاتی که نمایندگان دولت یا مخبرین کمیسیونها یا آقایان مخالفین نظر نشان از در اینجا بیان فرمودند ما همه و خود جناب آقای دکتر مبین که آدم بسیار منطقی هستند شاید قبل از هر چه در پیش دارند (صحیح است) اما بقیین کلامی که عنوان کرده بودند وارد بود و معطالهم موضوع برای مجلس بسیار از نده بوده است (صحیح است) اگر مطلبی گفته بشود نظرات مخالف و موافق شنیده نشود آن مطلب بدون بحث توضیح میباید و در این دیدان مجلس نیست (صحیح است) فرمودند بنده استماع کردیم مخبر کمیسیون توضیحاتی بدهند اگر توضیحات تیسار شکیبی یا توضیحات مخبر جناب آقایان را بخواهیم در این استماع کردیم بماندیکه با بدینصورت نظر آقای دکتر مبین رفت و تیسار شکیبی راجع به تبلیغ از این توضیحات زحمات ائزتن مطالبی فرمودند تصور میکنم احتیاج نداشت برای اینکه اقتضای این موضوع در اول ماملاتی اینها را بنشیند که اینها است (صحیح است) که اصلاً که تنها مخالف ندارد بلکه بی اطلاع هم ندارد و این خود بنده بودم که اینجا چند بار قضا کردم که نوبه عمل ائزتن در روز کوهه های ماملاتی

کشفه دهنی خود بحد یعنی اختلافات را بپوشاید با داری بل بکنید و اگر کل طرح مدعو باید رد داد کشتی باشد.

ولیس - آقای آقا بان مخالفید ؟ فرمایند .

آقای بان - بنده خیلی متأسفم که بیان بنده رسماً برای آقای رامبدوبیو با ایشان عنایت نکرده توضیحی که بنده میدادم برای دوست عزیز آقای دکتر مینو با ایشان منطقی و خیلی واضح است ولی مجبورم از نظر من توضیح بدهم یک قرارداد است بنده بنده فرس بر من فرمایند در ایران یا در پاریس یک مهمانی خریداری میشود یا با ممالعما را

بیتنهاد می شود و طرف قرارداد یکی وزارت جنگ است و یکی مؤسسه فرورنده فرس فرمایند که در ضمن عمل به اشکال بر خوردیم و دعوائی پیش آمد رفتیم به محکمه ایران و محکوم گردیم تازه یک کافندی پیش در دست ما

نست برای اینکه برای این رأی در طرف فرورنده است

اجرتی نامدارم یا آن با اجرای در فرس علیه وزارت جنگه اقدام دعوا کرد و وزارت جنگه را محکوم کرد چه چیزی می تواند پول بگیرد بنابراین دعوائی که ما اینجا گذاشته اند منظور همان آقای دکتر مینو باشد که ما اینجا بودیم منظور همان کونفرانی دولت است

منظور این است که بنده میدانم این اختلاف قانون فرس حکم خواهد کرد و با قانون ایران در وارد در حقیقت با همایی کرد کاملاً با قوانین ایران با فرس اظهار نظر بکنیم با تصمیم بگیرد این یک مسئله بسیار ساده است اینکه مجلس است اگر بوسیله داد کشتی خودمان میتوانستیم کاری بکنیم و رأی داد کشتی ما که قدرت اجرایی را بدین دادند در ایران وارد این شرکت در ایران اگر کماولاً نداشته باشد دست خود را نام یکی بسته است ما ابراج داری بیک الحاق بازرگانی

میخواهیم تأمین بکنیم برای آن بنده میخواهیم با سرچی داشته باشیم که تصمیمات آن مرجع پارلی که آن مرجع میفاید اجرا باشد برای اینکه اگر بفرس امرورزی است محکم ایران را در دست داشته باشم بنده میفرماید فرس اجرایش بکنم ولی رأی الحاق بازرگانی بین المللی را در دست داشته باشم نسبت بهر مؤسسه ای که در هر کشور خارجه هم باشد اگر که عضو آن تشکیل شده باشد میتوانم

فرمود در آن کشور رأی را اجرا کنیم بنابراین بنده فکر نمیکنم این مطلب ساده امروزمه من نتوانم وارد عمل بشوم این راه بهتر از داد کشتی است.

ولیس - نسبت به پیشنهاد آقای دکتر مینو موافقی هست ؟ (انتهای شد) پیشنهاد آقای دکتر مینو رأی میگیرم خانما و آقایانیکه موافقت خواست میکنند قیام فرمایند (بعضی در فرس برخاستند - تصویب نشد : پیشنهاد دیگری است از آقایان بنده قرائت میشود .

(فرس بر خوانده شد)

بیتنهاد می کند در ماده واحده عبارت « در صورت موافقت طرف اضافه شود . » پاینده

ولیس - آقایان بنده فرمایند .

پاینده - در باره اینکه کارهای مربوط به ارتش باید خیلی سریع و مرتب پیش برود (انتهای شد) نیست (صحیح است) و همام اتفاق نظر دارند در اینکه آقای دکتر مینو یکی از قیافه های ممتاز مجلس است و ما همیشه از مساحش که ایشان شروع می کنند استفاده می کنیم و در این هم گفتگویی نیست (صحیح است)

و ایشان هم در ضمن گفتگو اظهاری کردند و با وسایل یا اصلاح یک فرقه که با عرضی که بنده میکنم ایشان هم راجعه خواهند کرد که نظرشان میشود این مورد هم نقلی شود چون اشیا نیست بود کرد ولی اختیار میشود و در اینجا بنده باید از فرست استفاده کنم که وقتی که این مطلب عنوان شد بنده بدون توجه خیال کردم که این قرارداد است شده و گفتگویی کردم و این اشیا را از طرف بنده بود لافقت بنده اشیا نمودم و رأی آنکس که امرا داشته اند خود داشته باشم و این ماده اینطور تنظیم شده که وزارت جنگه میخواهد اختیار داشته باشد که در یک قرارداد اشیا

ماده می بکنند که اگر اختیار پیش آمد از اختیار استاده کند و بداری ابراج کند چون اگر صورت اول باشد پیشنهاد شد - نظر اشیا مطرح باشد ولی اگر مطلب دوم باشد یعنی ما بخواهیم الان این اختیار داشته باشیم که طرف بداند در هر چه اختلاف احتمالی میتوانیم بداری راجعه کنید آنگاه اگر این اختیار را داشته باشید آنگاه او موافقت نکرده مشکلی پیش نیاید بنابراین این را استماع میکنیم و وجهی فرمایند که در قرارداد

بشماره ۱۳۵۷ چاپ شده است امروز رسیدگی قرار داد و با راجعه به متن انگلیسی موافقت نامه با اسلحاتی میکند مشکل نیست و رجا برای بحث پیشنهاد بنده نیست

ولی اگر نظر دوم است شارب طرف موافقت نکرده بنابراین اگر اینطور که بیستار معاون وزارت جنگ میفرماید

حسطنظر اشیا پیشنهاد بنده مورد ندارد .

سپهبد شکویی (معاون وزارت جنگ) - در ماده ۱۱۳ قرارداد که میخواهد بنده بشود این موضوع ذکر شده .

پاینده - خیلی هم از لطف جناب آقای فرس لطایطی تشکر میکنم که همیشه بنده کار آموز ایشان بودم از ایشان تشکر میکنم که اگر نوبت بنده به ایشان را گذاردند لافقت قسمت اعظم آنچه که بنده میخواستم بگویم ایشان فرمودند

بیتنهاد را بر می گیری .

ولیس - عرض میفرماید که نسبتاً امروزمه نیست (انتهای شد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (انتهای شد) باین لایحه رأی میگیرم خانما و آقایانیکه موافقت خواست میکنند قیام فرمایند (کثیر برخاستند) تصویب شد : برای تصویب پیشنهاد من فرستاده میشود .

۳- در اول گزارش کمیسیون امور خارجه راجع بموافقت نامه جهانگردی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه

دولت پاکستان

ولیس - کلیات این لایحه مطرح است نظری نیست ؟ (انتهای شد) مورد در صورت ماده واحده رأی میگیرم خانما و آقایانیکه موافقت خواست میکنند قیام فرمایند (کثیر برخاستند) تصویب شد : بنده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (انتهای شد) پیشنهاد میفرماید فرسیده برای خود دوم به کمیسیون های مربوط فرستاد میشود .

۵- تقدیم یک فقره لایحه و یک فقره صورت ریز دیون امانه کل هواپیمائی کوردی

بوسيله آقای معاون وزارت دارائی

ولیس - آقای قوام مدعی فرمایند .

قوام صدوری (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام مترجم ریاست لایحه ای است راجع به افزایش سرمایه دولت ایران در دستنویس مالی پول و بانک بین المللی بموجب قانون مادران صندوق و آن بانک شریک هستیم

۷ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده
ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۱۸۸ روز پنجشنبه ۲۷/۳/۴۲

۱ - گزارش کمیسیون محاسبات راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۴۲ مجلس شورای ملی. شماره چاپ ۱۴۳۰

۲ - گزارش کمیسیون رسیدگی به سؤالات راجع به سؤال آقای دکتر مبین. شماره چاپ ۱۴۳۲

۳ - گزارش شور دوم اسانامه انستیتو بررسی آفات و بیماریهای گیاهی. شماره چاپ ۱۴۳۳

۴ - گزارش کمیسیونها راجع به لایحه توسعه صنایع پتروشیمی. شماره چاپ ۱۴۳۴

۵ - گزارش مربوط به قرارداد متفقده بین دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری فدرال آلمان راجع به واریز حسابهای سابق پایاپای ایران و آلمان. شماره چاپ ۱۴۳۵

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود.
(ساعت یازدهم و سی دقیقه صبح جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهتدیس عبداللہ ریاضی

بنابه تقاضای دولت ایران میزان سرمایه ما در آن بانک افزایش پیدا میکند و یک قسمت هم بنابه تصمیم هیأت مدیره نسبت به تمام صاحبان سهام سرمایه آن بانک افزایش پیدا میکند که جمعا در حدود (۱۳۸ میلیون دلار) افزایش سرمایه است که برای کسب اجازه از مجلس محترم تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود
فوام صدری - صورت بدهی است که اداره کل هواپیمائی کشوری دارد بایستی طبق تبصره ۳ قانون بودجه از محل اعتبار دیون استفاده بشود و به حکم تبصره ۹۱ آئین نامه داخلی مجلس تقدیم میشود که به کمیسیون بودجه فرستاده شود.

رئیس - به کمیسیون بودجه فرستاده میشود.

۶ - تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای معتمدی

رئیس - آقای معتمدی بفرمائید.

معتمدی - سؤالی است از وزارت بهداشتی تقدیم میکنم و تقاضا دارم قبل از تعطیل تابستانی مجلس به آن جواب داده شود.

رئیس - بدولت ابلاغ میشود.

سؤال

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است به جناب آقای وزیر بهداشتی اطلاع فرمایند برای پاسخ به سؤال زیر در مجلس حضور یابند. بیش از پنجسال است آسایشگاه مسلولین اسفهان در سه پاوربون بزرگه بالوله کشی آب و آکو و برق و تپو به و گرمخانه و در و پنجره و سایر لوازم در ۶ کیلومتری شرق اسفهان با صرف مبلغی در حدود هشت میلیون ریال ساخته شده و متأسفانه بلا استفاده است! با وجود تذکرات کتبی و شفاهی علت اینکه تا حال آسایشگاه مذکور را که باحیاط و ممرات اجتماع ارتباط دارد بر اه نه تنها ساخته اند چیست؟ و برای بکار انداختن آن چه اقدامی کرده اند؟ و در چه تاریخ افتتاح خواهد شد؟ با تقدیم احترام - حسین معتمدی